

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2000-730-0080
Dok.: CHA21394
+ bilag

Sagsbehandlingstider i voldssager

1. I fortsættelse af Justitsministeriets redegørelse til Folketingets Retsudvalg af 11. december 2003 vedrørende status for de opstillede målsætninger for en hurtig behandling af voldssager for så vidt angår politiet, domstolene og kriminalforsorgen fremsendes herved – i 5 eksemplarer – til Retsudvalgets orientering:

- Rigsadvokatens indberetning til Justitsministeriet af 6. december 2004 om sagsbehandlingstider i voldssager, der er afgjort frem til og med 1. halvår 2004.
- Domstolsstyrelsens notat med bilag fra oktober 2004 om status med hensyn til de opstillede målsætninger for en hurtig behandling af voldssager ved domstolene.
- Direktoratet for Kriminalforsorgens statistiske redegørelse fra december 2004 om ordningen vedrørende hurtig indsættelse af voldsdømte.

2. Målsætningerne om en hurtig behandling af voldssager er opstillet i voldspakkerne fra 1994 og 1997. De indebærer for *politiet*, at det samlede tidsforbrug, fra voldsanmeldelsen modtages (gerningsmanden er identificeret), til sagen indbringes for retten, ikke bør overstige 30 dage. Målsætningen for behandlingstiden ved *domstolene* er angivet til 37 dage. Heraf udgør berammelsestiden, dvs. tiden fra sagen modtages i retten, til domsforhandlingen kan indledes, 30 dage, mens der er afsat 7 dage til domsforhandling og domsafsigelse. For *strafafsoningen* af voldsdomme er målsætningen fastsat således, at afsoningen for dømte, som ikke er varetægtsfængslede, skal iværksættes senest 30 dage efter, at der foreligger fuldbyrdelsesordre. Det er samtidig forudsat, at politiet giver fuldbyrdelsesordre umiddelbart efter, at der er afgivet ankeafkald, efter ankefristens udløb eller efter, at ankedom er afsagt.

3. Som det fremgår af *Rigsadvokatens* indberetning, blev der i **65,7 pct.** af de sager, der er afgjort i 1. halvår 2004, rejst tiltale eller udfærdiget retsmødebegæring (tilståelsessager) inden 30 dage, efter at gerningsmanden var identificeret. I **20,8 pct.** af sagerne skete tiltalerejsningen mellem 30 og 60 dage efter identifikationen og i **13,5 pct.** af sagerne mere end 60 dage efter identifikationen.

Det fremgår endvidere af indberetningen, at for så vidt angår 2. halvår 2003 blev der i **69,4 pct.** af sagerne rejst tiltale eller udfærdiget retsmødebegæring inden 30 dage, efter at gerningsmanden var identificeret. I **18,5 pct.** af sagerne skete tiltalerejsningen mellem 30 og 60 dage efter identifikationen og i **12,2 pct.** af sagerne mere end 60 dage efter identifikationen.

For 1. halvår 2003 var de tilsvarende tal henholdsvis **66 pct.**, **23 pct.** og **11 pct.** og for 2. halvår 2002 henholdsvis **68,5 pct.**, **20,5 pct.** og **11 pct.** For 1. halvår 2002 var tallene **67 pct.**, **21,5 pct.** og **11,5 pct.**

I 1. halvår 2004 er det lykkedes næsten alle politikredse at indbringe mere end 50 pct. af sagerne for retten inden 30 dage. Rigsadvokaten har oplyst, at han vil anmode statsadvokaterne om at drøfte sagsbehandlingstiden med politimestrene i de 5 politikredse, hvor mindre end 50 pct. af sagerne i 1. halvår 2004 var indbragt for retten inden 30 dage.

4. For så vidt angår *domstolene* følger det af den statistiske undersøgelse af byretternes sagsbehandlingstid i 1. halvår 2004, at **51,8 pct.** af voldssagerne var afsluttet inden for 37 dage fra sagens modtagelse. I 2001 blev **49,7 pct.** af sagerne afsluttet inden for 37 dage, mens tallene i henholdsvis 2002 og 2003 udgjorde **53,6 pct.** og **56,1 pct.** Der er således tale om en nedgang på godt **4 pct.** i antallet af sager, der var afsluttet inden for 37 dage i første halvår 2004 i forhold til 2003.

I 1. halvår 2004 er **19 pct.** af sagerne afgjort efter 37 dage men inden for 2 måneder. Endvidere blev **24,3 pct.** af sagerne afsluttet inden for 2-6 måneder. I 2003 var tallene henholdsvis **18,9 pct.** og **20,5 pct.**

Inden indførelsen af elektroniske sagsbehandlingssystemer for straffesager ved alle retter pr. 1. januar 2001 blev der ført en manuel statistik. Tallene fra før 2001 er derfor ikke umiddelbart sammenlignelige med de nyeste tal. Det skal endvidere bemærkes, at den tidligere manuelle statistik alene oplyser, hvor stor en andel af voldssagerne der afsluttedes inden for *30 dage* fra sagens modtagelse.

Der er samlet set sket en mindre stigning af sagsbehandlingstiderne, idet **70,8 pct.** af voldssagerne var afsluttet inden for 2 måneder i 1. halvår af 2004 mod **75 pct.** i 2003 og **73,4 pct.** i 2002.

I 1. halvår 2004 blev **95,1 pct.** af sagerne afsluttet inden for 6 måneder. Der er således med hensyn til antallet af afsluttede sager inden for 6 måneder tale om et marginalt fald i forhold til 2003 og 2002, hvor antallet udgjorde **95,5 pct.**, mens der er tale om en stigning i forhold til 2001, hvor antallet udgjorde **94,9 pct.**

Det skal dog bemærkes, at tallene for 1. halvår 2004 er beregnet på baggrund af ca. 12 pct. færre voldssager sammenlignet med 2003. Den gennemsnitlige afgørelsestid for alle voldssager (sager afgjort såvel inden for som efter 37-dages fristen) i 1. halvår af 2004 er **59 dage**. Tallet var tilsvarende **55 dage** i 2003 og **58 dage** i 2002.

Den særlige voldsundersøgelse ved retterne, der har til formål at kortlægge, hvad årsagerne er til, at en del af voldssagerne ikke overholder den fastsatte målsætning om sagsbehandlingstiden, har været gennemført 8 gange siden 1998. Undersøgelsen viser, at en række faktorer spiller ind på sagsbehandlingstiden og medfører, at et betydeligt antal af voldssagerne ikke kan afgøres inden for 37 dage. Undersøgelsen viser imidlertid, at retten ikke har været årsag til forsinkelsen i **75 pct.** af de sager, hvor 37 dages fristen ikke overholdes. Der er således tale om stort set det samme niveau som i 2003, hvor tallet var **76 pct.**, men en markant forbedring i forhold til i 2002 og 2001, hvor tallene var henholdsvis **63 pct.** og **62 pct.**

Endvidere er det kun i **14 pct.** af sagerne, at rettens forhold er eneårsag til forsinkelsen. Andelen af sager, hvor retten er eneårsag til forsinkelsen, er faldet en smule i forhold til 2003, hvor dette var tilfældet i **16 pct.** af de forsinkede sager. I 2002 og 2001 var tallene henholdsvis **24 pct.** og **22 pct.**

Det kan endvidere nævnes, at de sager, hvor retten er eneårsag til forsinkelsen, gennemsnitlig bliver behandlet inden for 53 dage (mod 55 i 2003, 54 dage i 2002 og 58 dage i 2001). Andre årsager til forsinkelse medfører væsentligt større forsinkelser.

Det er Domstolsstyrelsens opfattelse, at byretterne gør en stor indsats for, at så mange voldssager som muligt afgøres inden for 37 dage.

Domstolsstyrelsen finder det isoleret betragtet mindre tilfredsstillende, at andelen af voldssager ved byretterne, der afgøres inden for 37 dage, i 1. halvår 2004 er faldet med godt **4 procentpoint** i forhold til 2003. Af de 874 voldssager, der blev afgjort ved byretterne i 1. halvår 2004 blev således ca. **52 pct.** afgjort i overensstemmelse med den opstillede målsætning mod **56 pct.** i 2003. Denne tilbagegang skal ses i lyset af, at antallet af voldssager i 1. halvår 2004 har været relativt mindre end i 2003. Andelen af afgjorte sager inden for fristen er dog fortsat højere end i 2001 og kun ca. 2 procentpoint lavere end i 2002.

Det er samtidig væsentligt at bemærke, at retterne i 1. halvår 2004 fortsat kun har været ene- eller medvirkende årsag til overskridelse af målsætningen om en afgørelse inden for 37 dage i ca. 25 pct. af tilfældene (svarende til 12 pct. af alle voldssager). De tilsvarende tal for 2003, 2002 og 2001 var henholdsvis 24 pct., 37 pct. og 38 pct.

Domstolsstyrelsen påpeger, at når det samlet set skal vurderes, hvorvidt afgørelsestiderne i voldssagerne er tilfredsstillende, må den generelle sagsudvikling på byretternes område tages i betragtning, idet de særlige voldssager kun udgør en beskedent del af de retssager, der behandles ved retterne. Således afgjorde byretterne forholdsmæssigt henholdsvis 5 pct. flere civile sager og 5 pct. flere straffesager i 1. halvår 2004 sammenlignet med 2003.

Domstolsstyrelsen påpeger i øvrigt, at afviklingstiden for voldssager ved retten ikke kun beror på domstolens arbejdstilrettelæggelse. Årsagen til fristoverskridelser skyldes således primært forhold, som retterne ikke har indflydelse på. En væsentlig faktor er således, hvornår anklagemyndigheden og forsvareren har mulighed for at møde i sagen. Hensynet til retssikkerhedsgarantier mv. betyder også, at sagsbehandlingstiden i nogle tilfælde bliver længere, end hvad målsætningen foreskriver. Endvidere er der forsinkende faktorer, som retten ikke har mulighed for at tage højde for, herunder manglende forkyndelse, udeblivelse og lovligt forfald. De sager, hvor byretten har været eneårsag eller medvirkende årsag til, at sagerne ikke har kunnet behandles inden 37 dage, kan henføres til 33 byretter.

Domstolsstyrelsen har tidligere taget en række initiativer for at forkorte sagsbehandlingstiden i voldssager. Styrelsen har således i efteråret 2001 udsendt et cirkulære med en række forslag til ændrede rutiner, der også inddrager anklagemyndigheden og forsvarsadvokaterne. Endvidere har styrelsen i 2003 etableret en såkaldt ”bedste praksis ordning”, der indebærer, at der er udpeget 4 ”bedste praksis konsulenter”, der har til opgave at formidle gode idéer om sags- og arbejdstilrettelæggelse mv. mellem byretterne, bl.a. i relation til voldssager.

Med henblik på at gøre en indsats for at domstolene igen kan opleve en fremgang i målopfyldelsen i voldssager, vil Domstolsstyrelsen rette henvendelse til de retter, hvor målopfyldelsen er mindre end 60 pct. Styrelsen vil således opfordre retterne til at kontakte domstolens ”bedste praksis konsulenter” og i samarbejde med disse søge at effektivisere behandlingen af voldssagerne, i det omfang det er muligt. Samtidig vil Domstolsstyrelsen i relation til alle retter fortsat generelt fokusere på vigtigheden af, at sagsbehandlingstiden i voldssager bliver så kort som mulig. Det er Domstolsstyrelsens forventning, at dette tiltag vil kunne bidrage til, at målsætningen for sagsbehandlingstiderne fremover i endnu højere grad vil kunne opfyldes. Da årsagerne til fristoverskridelserne primært er forhold, som retten ikke har indflydelse på, vil målsætningen om en sagsbehandlingstid på 37 dage ved byretterne dog næppe fuldt ud kunne opfyldes.

5. Af undersøgelsen fra *Direktoratet for Kriminalforsorgen* fremgår, at andelen af voldsdømte, der indsættes til afsoning inden for 30 dage, efter at der er givet fuldbyrdelsesordre, er opgjort til **74,3 pct.** i perioden 1. maj til 31. juli 2004. I perioden 1. maj til 31. juli 2003 var den tilsvarende andel **77,7 pct.**, i 2002 **79,9 pct.**, i 2001 **82,5 pct.**, i 2000 **82 pct.** og i 1999 **70,5 pct.**

Af undersøgelsen fremgår det således, at andelen af voldsdømte, der indsættes inden for 30 dage, fortsat er høj. Procentandelen er lavere end de fire foregående år, fortrinsvis fordi der i den nye undersøgelse er sket en stigning i antallet af sager, som er sendt så sent fra politiet, at fængslet eller arresthuset ikke har haft mulighed for at fastsætte en indsættelsesdato, der opfylder 30 dages reglen.

Af de 98 sager, hvor indsættelse ifølge direktoratets undersøgelse fra 2004 fandt sted efter der var gået 30 dage, var den mest hyppige årsag, at den dømte udeblev fra fremmøde. Dette var tilfældet i 27 sager, svarende til godt **7 pct.** af det samlede antal voldssager (i 2003 var det godt **11 pct.**, og i 2002 knap **10 pct.**). Den næsthyppestede årsag var, at politiet afsendte sagen så sent, at fængslet eller arresthuset ikke havde mulighed for at fastsætte en indsættelsesdato inden 30-dages fristen, når den dømte samtidig skulle tilsiges med en frist på minimum 10 dage (25 sager svarende til **6,6 pct.**). I forhold til de tidligere år er der sket en markant stigning i antallet af disse sager, jf. i 2003 var det **4,2 pct.**, i 2002 **2,9 pct.** og i 2001 **3,3 pct.**

Det fremgår endvidere, at årsagen ”opsættende virkning ved ansøgning om benådning/udsættelse” er steget fra **2,0 pct.** i 2003 til **3,1 pct.** i 2004. Derudover er begrundelsen ”weekend/helligdag” steget fra **0,4 pct.** i 2003 til **2,4 pct.** i 2004. Stigningen i antallet af sager, hvor begrundelsen for den sene indsættelse er weekend/helligdag skal ses i sammenhæng med det store belægspress, der har været i 2004. På baggrund heraf vurderer direktoratet, at en række institutioner ikke som vanligt har indkaldt den dømte til afsoning på 28. eller 29. dagen.

Som det fremgik af Justitsministeriets redegørelse af 16. december 1999, indførte Direktoratet for Kriminalforsorgen i juli 1999 en omfattende kvalitetssikringsprocedure, som bl.a. indebærer, at politikredsene og kriminalforsorgens anstalter skal indberette til direktoratet i tilfælde af forsinkelse i sagsbehandlingsforløbet fra fuldbyrdelsesordre til indsættelse af domfældte. Indberetning skal bl.a. ske i de tilfælde, hvor ekspeditionen ikke er foretaget så hurtigt som muligt, hvilket vil sige samme dag, hvor sagen modtages, eller senest den følgende dag.

Indberetningsordningen har medført, at man på et tidligt tidspunkt kan rette henvendelse til politikredsen/institutionen for at rette op på blandt andet eventuelle forsinkede sagsbehandlings-skridt. Direktoratet for Kriminalforsorgen har gennem den nye procedure fået mulighed for hur-

tigt og effektivt at følge op på den enkelte sag og vil løbende søge at sikre ordningens effektivitet.

På baggrund af de ovennævnte resultater har direktoratet besluttet at indskærpe over for politimestrene, at sager vedrørende voldsdømte umiddelbart efter endelig dom skal sendes til rette afsoningsinstitution med henblik på indkaldelse til afsoning.

Endvidere vil direktoratet over for fængslerne indskærpe, at indkaldelse af voldsdømte skal ske så betids, at indsættelserne ikke bliver forsinkede på grund af, at 30. dagen falder i en weekend eller på en helligdag, og at indsættelse derfor først sker på den efterfølgende hverdag.

Endelig vil direktoratet overveje, om der kan iværksættes andre initiativer med henblik på at effektivisere ordningen med hurtig indkaldelse af voldsdømte.

6. Justitsministeriet lægger stor vægt på, at målsætningerne om en hurtig behandling af voldssager opfyldes.

Justitsministeriet finder det overordnet tilfredsstillende, at der siden 1. halvår 2000 er sket et markant fald i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for voldssager hos politiet. Sagsbehandlingstiden i flere politikredse kan dog fortsat forbedres. Justitsministeriet er derfor enig med Rigsadvokaten i, at det er nødvendigt, at statsadvokaterne drøfter spørgsmålet om sagsbehandlingstiden med politimestrene i de kredse, hvor mindre end 50 pct. af sagerne indbringes for retten inden 30 dage for at afklare, hvilke yderligere initiativer der kan tages med henblik på at forkorte sagsbehandlingstiden.

For så vidt angår domstolene er der i forhold til 2003 sket en mindre stigning i antallet af sager, der ikke behandles inden 37 dage. Som det fremgår ovenfor, skyldes dette flere forhold, herunder flere sager i byretterne. Justitsministeriet støtter Domstolsstyrelsens fortsatte arbejde med at inddrage de relevante parter i at forbedre de eksisterende rutiner med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden yderligere.

Endelig finder Justitsministeriet det tilfredsstillende, at Direktoratet for Kriminalforsorgen til trods for et fald i antallet af indsættelser inden for 30 dage i forhold til 2003 fortsat har et højt niveau for hurtig indsættelse til afsoning. Justitsministeriet er dog enig med Direktoratet for Kriminalforsorgen i, at det er nødvendigt at indskærpe over for politimestrene, at sager vedrørende voldsdømte umiddelbart efter endelig dom skal sendes til rette afsoningsinstitution med henblik på indkaldelse til afsoning, og at indskærpe indkaldelsesprocedurerne over for fængslerne. Ligeledes er Justitsministeriet enig i, at det er hensigtsmæssigt, at overveje nye initiativer

med henblik på at effektivisere ordningen med hurtig indsættelse til afsoning, således at der på ny kan ske en stigning i antallet af indsættelser inden for 30 dage.

Justitsministeriet vil i slutningen af 2005 på ny orientere Folketingets Retsudvalg om status med hensyn til de opstillede målsætninger.

/